

örhöz puder

der

teszereit,

parasztpárt er-
ek értéketlen,
ernovicia, ahol
kongresszusának
nemzeti parasz-
tém a jövő hé-
rt.

minisztertaná-
ból Párizsban,
teget tett s este
mefeülbe. A
anácsró távozót-
ator a helyzettről
képviselőinek az
vzet nem súlyos
pok megállapít-
zefelensége nyug
Követelik, hogy
ányból annál is
arátai előté tett
t a parlament
kká) nem tekin-
tani akarja. Poli
veszik, hogy a
lviz egyénisége
tója lesz. Több
t helyzetben a
s szavazatra
eghelyesebb lesz

a hir terjedt el,
stanáson egy
ajánlották a kor-
sat. A helyzetet
tisztázatlannak

avisky-ügy viz-
ap kihallgatták
ügyelői és Tho-
rség volt vezér-
hantemps tisztá-
val.

százalékkal
személy-
rifa?

ius 21. (Az Uj
gazgatósága az-
ogy október 15-
kkentést képtel-
szes vonalain.

a fejüket
id

ulus 21. A Ga-
egy személyvo-
találtak. A sze-
sztak a kocsi te-
a fejükre: össze-

és lapjából HA
max 2, Fog 22,
77.

Taxa postak
plátó in num.
No. 224713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
16. Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévről 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lei. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 26 dollar. Hír-
detések díjazása szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányai
szolidaritás egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bermentelen
leveleket nem
fogadunk el.
Késirátok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő Jánosi
Ferenc. Bukaresti szerkesztő Hód-
szegi Ernő, Str. Matei Milia 8.

Aró 5 lej

Kedd 1934 július 24.

5694. ÉV
AB 12.

XVII. ÉVF.
163. SZÁM.

Ami hiányzik

A politika nyári szünetidejének ez volt az egyetlen szenzációja, melyből, miként a fölcsoból a pipék, bujtak elő a közvélemény és a bukaresti sajtó formás kacsái.

Kezdetben volt az ige, az alkotmányrevízió ígéje és ezután következtek annak a kommentárjai.

Jobbról megállapították, hogy az alkotmányrevízió a diktatórikus jogokat szelésztheti ki a kormány számára.

Bajról viszont tudni vélték, hogy az alkotmányrevízió baloldali pénzügyi és gazdasági politika lehetőségeit kívánja biztosítani és radikális eszközökkel ruházza fel a kormányt a közgazdasági élet irányítására.

Vizont a közepen azt állították, hogy nem is lesz alkotmányrevízió.

Hogy ez fölösleges.

Hazáértkezett külföldről Tătărescu miniszterelnök és kijelentette, hogy az ügy egyáltalán nem is aktuális.

Hát Istennek!
Egy gondolat kevesebb.

A lakoságnak ugyanis mindegy. Akár van módosítás, akár nincs, pénz kevés van, a krízis változatlanul nyomorítja az országot.

Nem mondhatnánk, hogy pont alkotmányrevízióra volt szüksége az országnak.

Az országnak az élet pezsgésére, építésre, munkakalkulációra, tőkeinfúzióra és a gazdasági élet stabilizására van szüksége.

Ha az mind meglesz, nem bánjuk, beszélhetünk az alkotmány módosításáról.

Dillingert

Nagy az öröm Amerikában: agyonlőtték Dillingert, a rettegett és hónapokon keresztül hiába üldözött, hajszolt banditavezért.

A rendőrök, akik egy mozi kijárója előtt, lesből lőtték le a romantikus gangsztert, még inkább örülhetnek, mert a bandita vérdíja fejében tetemes összeghez jutnak hozzá.

A legnagyobb örömet azonban a „szegény” megfélemlített milliomosok érezhetik Dillinger halála felett, mert a rettenetesen banditavezér immár nem hurcolhatja őket fogságba, nem rabolhatja el gyermekeit, hogy eképpen néhány ezer dollárt zsarolhasson ki tőlük.

Dillinger elesett az amerikai gangszterek beszélgetmezején.

Kérdés azonban, hogy vele együtt maga az amerikai gangszter-szellem is elbukott-e?

Ez az, ami nem valószínű.

Manapság a bűnöző világ, az antiszociális elemek szelleme mindenütt túllépi szük kereteit és a legmagasabb társadalmi kategóriák gondolkodását igyekszik meghódítani.

Dillinger alapján véve csak törvényen kívül eselkedte azt, amit politikai kalandorok, a gazdasági élet kíméletlen vámszedői, a tömegek nyomora felett érzéketlenül trónoló egyes pénzügyi kapacitások a törvényen belül cselekedeznek.

Végző analízisben éppen olyan bűnös és antiszociális lény az, aki a saját jogtalan anyagi előnye érdekében embertársaitól a kenyeret, a megélhetést veszi el, mint az, aki életére tör embertársainak, hogy ezáltal könnyű, kalandos, bőséges életlehetőségeket teremtsen a maga számára.

A sanfranciskói és a többi sztrájkmozgalmak élő bizonyosságai annak, hogy Amerikában milliók tömegek éheznek, vagy nyomorognak.

Bármilyen nagy öröm is tehát a magassabb erkölcsi szempontok és főleg a nagyon is problematikus értékű földi igazságszolgáltatás igazságossága szempontjából Dillinger agyonlövésére: az igaz, nagy nemzeti örömet mégis az jelentené Ameriké számára, ha a gangszterizmus elterjedésének valódi oka szünnének meg.

Vagyis kevesebb lenne az amerikai mammut-vagyonok profítja és több kenyér jutna a kétségbeesett tömegek számára.

Olaszország erélyesen akar végetvetni az ausztriai nácik garázdálkodásának

Bécs, július 23. A Sonn- und Montagszeitung azt az értesítést közli, hogy Olaszország nemsokára fogja passzívra tűrni az ausztriai terrorcselekmények ujjáledését s új akciójába kezd. Olaszországnak, Franciaországnak és a Vatikánnak egyaránt az az álláspontjuk, hogy Németország fe-

le és az ausztriai terrorcselekményekért. Rövidesen új olasz diplomáciai lépés következik a hatalmak kormányainál, újabb berlini demars előkészítése érdekében, amely azonban a néhány hónappal ezelőtti bekövetkezett hasonló lépésnél ezáltal sokkal erőteljesebb lesz.

Menekül a német főke

Beszűntették a kaucsuk-nyersanyag behozatálát. Pápen Hollandiába megy

Zürich, július 23. Pénzügyi körökből származó információk szerint az utóbbi hetekben Németországból nagy mennyiségű aranyat és drágaköveket csempészték ki külföldre, főleg Angliába. Kétségtelen, hogy ez a jelenség a német helyzet válságos órái miatt érzett bizalmatlanságnak és nyugtalanságnak tudható be.

A londoni Financial News szerint a németországi kaucsukipar nagyon

megérzi a nyersanyaghiányt. Emiatt történt a szabad kereskedelem felfüggesztése. A gyárak és nagykereskedők készleteit most írják össze. Az összeírás alapján fognak újabb intézkedések elkövetkezni.

Hága, július 23. Ugy Hírlik, hogy von Pápen közelebbről elhagyja Németországot s Hollandiában telepszik le.

Karahan volt külügyi népbiztoshelyettes lett a Szovjet bukaresti követe

Ciuntu ankarai követet nevezte ki Románia moszkvai követé

Moszkva, július 23. A szovjetek kormánya a román kormány hozzájárulását kérte ahhoz, hogy ankarai követét, Karahan a külügyi népbiztos volt helyettesét a szovjetek bukaresti követévé nevezze ki. Karahannal az egyik legtrónosabb és a diplomáciai életben nagytekintélyű orosz diplomata kerül a bukaresti követség élére. Karahan, míg a szovjet nem egyszerűsítette a mai formájára a külügyi szolgálatát, Krestenskyvel, Stowoniskow-val és Sokolnikow-val együtt a Litvinov melletti működő külügyi tanács tagja volt. Mikor a szovjetek 17-ik kongresszusa a külügyi apparátust leegyszerűsítette, Karahan ankarai követ lett, de ezt a poszt-

ját el sem foglalta, mert szabadságának kitöltése után Bukarestbe költözött.

Karahann a Szovjetunió és Románia kormányai között történt előzetes meg egyezés után neveztek ki követé. Titulescu és Litvinov megállapodtak abban, hogy a szovjetek is és Románia is ankarai követét kapcsolja be a román-orosz diplomáciai szolgálataiba. Így Titulescu, aki Cap Martinban nyaral, innen értesítette az orosz külügyi népbiztosságot, hogy moszkvai követé Ciuntu volt ankarai követet nevezi ki.

A két követ októberben foglalja el állását.

Az angol munkáspárt teljes parlamenti többséget remél az új választásokon — a nagy légi fegyverkezés miatt

London, július 23. A lordok házában Lord Ponsomby munkáspárti főrend bizalmatlansági indítványt nyújtott be a kormány ellen, amelynek szövege meg egyezik azzal az indítvánnyal, amelyet Atlee úrnagy tegnap az alsóházban bejelentett (eszerint fejezze ki a ház sajnálkozását, hogy a kormány a fegyverkezés növelésére kezd, mialatt tárgyalások folynak a leszerelési és biztonsági egyezmények kötéséről).

A radikális Star politikai levelezője szerint a munkáspárt politikai tőkét fog kovácsolni a légi fegyverkezésből és szocialista körök már most arra számítanak, hogy az új fegyverkezési politika leg-

alább kétszáz mandátumot, sőt talán teljes többséget fog biztosítani a munkáspártnak a legközelebbi választásokon. Hangoztatják, hogy az új gépek építése 20-25 millió fontba fog kerülni, ami fontként ha pennyvel növelné a jövedelmi adót és a gépek fenntartási költségei is állandó megterhelést fognak jelenteni a lakosság számára.

Ezzel szemben az Evening New, lord Rothermere estilapja, úgy értesül, hogy konzervatív körök keveslik az építkezést. Lord Lloyd, a légügyi bizottság egyik vezére, már kijelentette, hogy a tervet hosszú végrehajtási ideje majdnem teljesen értéktelenné teszi.

VILÁG TUKRÓ

Játék az óceánok körül

Tévednek, akik azt hiszik, hogy a háboru sorsa Berlinben dől el. Az igazság az, hogy London a döntő tényező. A háboru és béke azoktól a tárgyalásoktól függ, amelyeknek most a Foreign Office termben zajlanak le, követeik és tengerészeti szakértők között.

E tárgyalások kezdeményezése Londonból indult ki, ahol a jövő évi tengerészeti konferencia eredményei miatt nagy aggodásban vannak. Igaz, hogy a tengerészeti leszerelési konferenciák kedvezőbb atmoszférában folynak le, mint a szárazföldi hadseregek leszerelésére vonatkozó tanácskozások: még nem került sor közvetlen tengerészeti fegyverkezési versenyre az érdekeltek államok között. 1912 tavaszán Haldane akkori angol hadügyminiszter kéztiben is javasolta Berlinnek, hogy Németország a további flottaépítkezéseket szüntesse be. Tudjuk, mit válaszolt annakidején II. Vilmos és Tiritpitz. Az eredmény az lett, hogy Anglia akkor végleg elhatározta magát a kettős szövetséghez való csatlakozásra Németországnak bekerítése és a világ háboru elkerülhetetlenné vált. A tengeri fegyverkezések korlátozásának kezdeményezése szintén Londonból indult ki. A legnagyobb tengeri hatalom, amely egyúttal a legtöbb tapasztalattal gyűjtötte az utolsó háborúban, ja vaslatot tett a másik két vezető tengeri hatalomnak: Japánnak és az Egyesült Államoknak, hogy a nagy hajók tonna számát bizonyos arányban korlátozzák. Megállapították ugyanis, hogy a „döntő háboru, amelyben a nagy hajóknak van számottevő szerepük, teljesen fölösleges. A tengeren való uralom nem hajórajok összeközlésének a következményei, hanem egészen más tényezők sorozatának eredményei: így a tengeri utak fölött való uralom és jól felszerelt tengeri bázisok sokasága. E „mozdulatlan” elemek mellett döntő tényezője van még: a könnyű harci egységek — a cirkáló, a torpedónaszádok és a tenger-alattjárók felszerelése.

Anglia az első flottakonferencián, Washingtonban 1922-ben lemondott a tengerek fölötti szupremáciájáról. A valóságban azonban az utóbbi évekig mégis csak túlsúlyban volt Japán és az Unió fölött, és pedig azért, mert számos szén és nafta állomása van, ezek pedig háboru esetén könnyen alimentálhatják a segédejralókká átalakítható kereskedelmi flottát.

A második 1930-ban Londonban megtartott tengerészeti konferencián a tonnacökkentést kiterjesztették a torpedónaszádokra és a cirkálókra is. Az utóbbi éveken azonban Japán erősen fegyverkezett és a szerződésben megállapított kvótáját teljesen kimerítette. Amerika és Anglia azonban tartózkodóak voltak. Ha majd 1936 végén, a londoni flottakonferencia szerződésői lejárnak ki fog derülni, hogy a tengeri felkészültség terén Japán áll a legkedvezőbbben, Amerika öt éves tervgazdaságot dolgozott ki a hadihajók építésére (Vinsen Bill) és teljes kvótáját csak 1939-ben érheti el. Anglia 1934-ben hárommillió fonttal emelte tengerészeti költségvetését és bizonyos, hogy szintén igyekezni fog a megállapított kvótát teljesen igénybevenni. Nagybritannia különben is egy egészen újfajta cirkálót épít, tekintet-

tel arra, hogy esetleg a Távolveleten össze kell mérnie erejét Japánnal.

Az angol tengerészeti szakértők a következő tételt állítják fel: Angliának biztonsági okokból hét óceánon kell erősnek lennie, az Egyesült Államoknak legalább kettőn, Japánnak azonban márcsak a saját és a kínai vizeket kell uralnia, nemcsak hogy teljes biztonságban legyen, de hogy fedezhesse legmesszebbmenő terveit is az ázsiai kontinensen. Japán tengerészeti pozíciója a legerősebb ellenfél flottájával szemben is ugyiszólván hozzáférhetetlen. A kínai vizeken Japán szupremációját biztosítva van és ha ebből a szempontból nézzük a dolgokat, akkor meg lehet állapítani, hogy ma Japán a legerősebb tengeri hatalom.

Ha tehát a japánok ma „egyenjogú ságot” követelnek, akkor ez nem egyéb, mint hogy az egész világon ők akarnak a vizek urai lenni. A japánok valóban utánozók, de mindent nagystílusban utánoznak. Tókióban ebben az évben az amerikai imperiaálmot pánamerikai ideológiájával szembe állította az ázsiai kontinens fölött abszolút hegedották azt, hogy ők akarnak a kelet-ázsiai kontinens fölött abszolút hegemóniát gyakorolni. Az óceán szféráján a japánok egyelőre még nem fejezték ki legintímesebb gondolataikat, de az illetékesek jól tudják, hogy mit akarnak. Flottájukat annyira ki akarják fejleszteni, hogy abban az esetben is felvehessék a harcot, ha Anglia és az Egyesült Államok flottáival találják szembe magukat. A japán tengerészeti vezérkar már ezekkel a lehetőségekkel számolt és a terveket ezen az alapon dolgozzák ki. Orosz körökben már akkor állapították meg ezt, amikor a japán tengerészeti flotta még korántsem volt annyira felkészülve.

A „pax Oceanica”, az óceán békéjét és ezzel a világbékét is, egy 1918-ban hallgatóságosan létrejött Gentleman-entente biztosítja Anglia és Amerika között, amelyek eddig együttesen elvitathatlan urai voltak a tengereknek. Amíg ez az egyezmény fennáll és a felek tengeri hatalom túlsúlyát maguk mögött tudják, világháború az óceánokon — s a legközelebbi világháború csak ilyen természetű lehet — kizártnak látszik. Mi történik azonban, ha az angol-szász világhatalom meginog, ha ez a blokk összeroppan? A japánok már régen elfelejtették azt, hogy „fehér” tényeket megváltozhatatlan adottságoknak tekintsenek. Naotaki Satonak, aki Japán részéről Londonban tárgyal, csak azt kell megállapítania, hogy lehete már részt venni az angol-amerikai blokkban. Ha ez megtörténik, ha csak egy hozzávetőleges valószínűség lesz arra, hogy Anglia hajlandó volna akár közvetve is fellépni Amerika ellen, ugy a nagy ázsiai kontinentális háború közvetlen aktualitást nyerhet. Ha azonban az angol-amerikai antant a jelenlegi tárgyalások során nem rendülne meg, ugy Tókiónak azzal a lehetőséggel kell számolnia, hogy vagy felveszi az óceáni háborút mindkét angol-szász hatalommal szemben, vagy pedig mondjon le grandiózus terveiről. Ez utóbbi lehetőség kevésbé látszik valószínűnek.

A japán tengerészet 1936 végén eléri viszonylagosan legnagyobb erejét: három évvel később a tengerészeti helyzet Japán rovására fog eltolódni. 1939-ben készen lesz az singaporei nagy angol bázis, ebben az évben kifut Stapelből az új angol cirkálóflotta. Adva van tehát a lehetőség, hogy a nagy háború az óceánon már a legközelebbi két évben belül kitörjön.

A XVII. század vége óta két évszázados tény nyomja rá bélyegét a világhelyzetre: két tény érvényesül különböző formákban a legszívósabb ellenállásokkal szemben is: a francia hegemonia az európai szárazföldön és az angol-szász uralom a tengeren. Ezt a tényt most kétségessé teszik — Németország Európában, Japán az óceánon. Anglia még nem optált; még állást foglalhat a statusquo fenntartá-

sa mellett, vagy pedig elhatározhatja magát a világhatalmi sulypon eltolódásán. A ma Angliában uralmon lévő konzervatív pártban mindkét tendenciának megvannak a hívei. Ha Anglia Japán mellett döntene, ugy automatikusan megerősödne Londonban a

németbarát érzelmek. Ellenkező esetben London európai politika a francia vizekre fog irányulni. Mert Európa sorsa fölött nem Berlinben, Párizsban, vagy Rómában, hanem Londonban, Washingtonban és Tókióban döntenek.

Árviz, felhőszakadások, hóhullám és havazás...

Nyugat és Közép-Európában kánikula, Angliában eső, Amerikában hó

Kánikula Romániában

Bucuresti-Bukarest, július 23. (Az Uj Kelet tud.) A bukaresti meteorológiai intézet jelentése szerint az esős időjárás tartós meg váltotta fel, mely előreláthatólag hetekig fog tartani és kánikulát melegekig fokozódhatik fel. A fővárosban már szombaton 33 Celsius fok volt a maximális hőmérséklet és a melegnek fokozatos emelkedésére lehet számítani.

A Sirius csillag július 22-én egyazon pillanatban kelt és nyugodott a nappal. Régi egyiptomi észleletek szerint a kánikula rendszerint akkor köszönt be, amikor a Sirius a nappal egyidőben kelt és nyugszik. Ez mindig július 22-én következt be és minden esetben a kánikulai hőség kezdését jelentette.

Kolozsváron július 22-én 30 fokra emelkedett a hőmérséklet.

Varsó, július 23. A katonák megfeszített munkája ellenére a Visztula Varsónál több helyütt áttörte a gátakat s az acesonyabban fekvőkerületeket elöntötte. Sandoniernél is növekedett az ártérség. Most már ötven község határa van víz alatt.

Eső Angliában és Olaszországban

London, július 23. A déli grófságok területén és London déli kerületei felett hatalmas felhőszakadás zuhogott alá. Az uccákon patakokban hőmpölygött az áradat. A gépkocsis és a közúti közlekedés órákra megszűnt. London északi és északnyugati kerületeiben egy csepp eső sem esett.

Róma, július 23. Felsőolaszország több pontján felhőszakadások és viharok pusztítanak. A mezőgazdaság kárai igen jelentékenyek.

Ahol két törvényes neje van a 14 éves trónörökösnek

Nepal fejedelme Európában. A király nyilatkozata a nepali nők fátyláról és a legutóbbi borzalmas indiai földrengésről

Róma, július 23. Amígta az európai repülőgépek naponta felkeresik a különböző ázsiai királyságokat és az európai s ázsiai államok fővárosai között így megszüntek az óriási távolságok, az ázsiai uralkodók, királyok, fejedelmek, maharadzák és susuhanók szinte egymásután látogatnak el Európába. Ezeket a fekete, barna és félbarna bőrű fejedelmeket ideát különös katonai pompával fogadják. Kijár ez a katonai tiszteletadás most Nepal állam királynak is, ámbár Nepal távoiról sem tartozik ma még a civilizált ázsiai államok közé.

Juddha Sjamsir Jang Bahadur Rana öfelsége, Nepal fejedelme, nagy kísérettel érkezett Európába s először Olaszországot tiszteli meg látogatásával. De a külsőre is ugyancsak furcsa nepali király elmegy Londonba, Párizsba, Brüss-

Hőség Magyarországon
Budapest, július 23. A hőség rekord magasságot ért. Vidékről több hóguta halálozás jelentenek. Budapest környékén legalább 35 ezer csónak vonta a Dunán. Az összes szabadfürdők és strandok zsúfolásig megteltek. Százhuszezer szoda és 140 ezer üveg ásványvíz fogyott el, valamint 53 ezer liter sör. A vízfogyasztás napi 260 ezer köbméterrel elérte és túlhaladta az eddigi maximumot.

Az amerikai középnyugati tagállamokban a hőség tovább fokozódott újabb két száz hóguta halálozást jelentenek. A hőmérő Oklahomában 119 fok Fahrenheitot mutatott.

Havazás Amerikában

London, július 23. Az amerikai sziklás Hegység csatoradói szakaszán kiadós havazás indult meg. Az új hó helyenként ezer méter alatti magasságban is eléri a harminc centimétert.

Newyork, július 23. A hóhullám áldozatainak száma egyetlen napon 250 halott. Az emberek valóságban kábultan szenvednek a hőségtől.

Tokió, július 23. Több, mint százezer embernek okoztak hatalmas károkat a koreai áradások. 400 ház tönkrement. Ezenél több ház áll víz alatt. Félt, hogy a halottak száma meg fogja haladni az ezret.

Belgrád, július 23. Egész Jugoszláviában kánikula pusztít. A belgrádi strandokon tegnap 50 ezer ember keresett melegeket a meleg elől.

Varsó, július 23. A Visztula az új folyamán apadt. Jelenleg öt méterrel áll normális szintje felett. Egész éjjel dogoztak a védőgátak építésén. Mára újabb emelkedésre számítanak, ami egyuttal a kritizist fogja jelenteni.

szelbe és Berlinbe is, ahol mindenütt ünnepelesen fogadják.

Nepal az angol-indiai államok felett fekszik Assam, Bengália és Bihar a szomszédja. Fővárosában, Kihatmanduban, mintegy százezer nepali mohamedán polgár lakik.

— Országom az utóbbi tizenkét hónap alatt rendkívül sokat szenvedett — mondta Juddha Sjamsir Jang, mikor fogadta az európai sajtó képviselőit. — Ugyanis Nepal szinte egészen feldulta az év januárjában a borzalmas indiai földrengés.

— Összedől a palotám és benne szörnyethalt a leányom is — mondta még a nepali fejedelem. — El is töröltem az ugynevezett Purdah-szabályt! Ez az ősi nepali tradíció ugyanis előírta, hogy a nepali nő csak sűrű fátyolokkal hagy-

Lakása

berendezésének

megvételénél le-
gyen **ÓVATOS!**

**Áldozzon
többet, de
vegyen jót!**

Székely & Réti

**BUTORGYÁR Rt.-től Targu-Mures.
Fiókok: BUCURESTI-BRASOV**

hatja el házát. És a szabály alól nem volt kivétel veszedelem esetén sem. A földrengés pillanatában is a nepali nők előbb fátyoluk után kapkodtak, de miközben lefátyolozták magukat, hogy menekülhessenek, már rájuk is dőlt a ház. Ezért volt Nepálban a rettenetes földrengésnek annyi nő áldozata! Az én leányom is a fátyola miatt nem tudott idejében menekülni palotából.

— A Purdah-szabály ma már nincs érvényben, a nepali nő a nagy földrengés óta fátyol nélkül is elhagyhatja házát — mondta a király az újságíróknak.

A király környezetében emondta, hogy Nepálban zavartalanul fennáll ma is még a többnejesítés, virulnak a háremek, maga a trónörökös is háremtulajdonos, sőt már két törvényes neje is van, pedig mindössze még csak tizenégy éves! A fejedelem egyben országa miniszterelnöke is. Így a miniszterelnöki méltóságot is öröklék Nepálban. Ez az öröklési sorrend azonban rendkívül sok zavarra ad okot. Ugyanis csak olyan leszármazott foglalhatja el a maharadzai trónt és egyben a miniszterelnöki pirosbárony fotójt, akinek az apja nem házasodott rangon alul. Már pedig a maharadzsa leszármazottjai az utóbbi időben nem nagyon válogattak a nepali asszonyok között. Ezért a maharadzsa családja több csoportra oszlik. A trónöröklési joggal bíró csoportok is éles harcban állanak egymással, min ahogy azok az ifjú maharadzák sem mondának le egykönnyen a miniszterelnöki hatalomról, akiknek az édesapja rangon alul házasodott. Ezért Nepálban a trón körül örökös a viszály. Juddha Sjamsir Jang pedig szinte folyvást el van foglalva a különböző családi felkolések leverésével.

— Európában legalább egy kicsit köpöhényi fejedelmünk az otthoni folytonos család háborúságot — mondta a király főudvarmestere.

Egyébként a főudvarmester is ugyanabban a furcsa öltözékben jár Róma uccáin, mint ura és királya. Fehér selyem bocksor, hosszú ferencjóska szerű, arany-szövésű ingkabit, előlöt pedig pompás angol szövetsből készült szmoking. A király rendkívül rövidlátó, de mikor szalon kocsija befutott a római pályaudvarra, levette szemüvegét, félt, hogy az olaszok mosolyognának egy szemüveges ázsiai királyon. A fejedelem kísérete rendkívül sok poggyászt hozott Rómába. Hír szerint a király ünnepi díszöltözéke annyi ék, szebő, arany-szövésű ruhadarabból áll, hogy öt ládat meg ölt.

„Akármí

Prága, július 23. Frank városkáján véres pogromok zajlottak. A tragédiájának jezeitől annamoltunk. Mint sekre az szolgál Strauss zsidóságában zsidó nőt lábukat. Aztak a vendégek Gunzenhausenkat, asszonyokat — összesenről volt szó — tük, utközben napon keresztül A hetvenöt éves Rosenau gyilkolták. Az szurták az uccakasztották eg

A pogrom a feltűnést keltet lehetett a szoksolni. Az ügyvezetni az elban az ansba SA vezetőt és vevőjét 3—10 ra itélte. Kurnyek értelmi hónapot kapott tét sem kellett SA legények

kimondottanban”, hogy két halalos

Július 15-én folytatása letmenyeknek. A szabaddalban Simon Strausste a vendégcsával az ő el

revolvért valamint a ra, aki az telt, t

Simon Straustlius Strausst ahol azonnal maradásához alatti SA ven volt leta kalmával kiepotban követ rendörség híki, amely szmiatt a náci ezelett kizártesen szemert azért merész mert a hírbizalmát élv

nem kell

A gunzenhanikszerű hszinü. hogy is azon frani, amelyek Stürmer, di „zsidótlann

Prága, július 23. szocialistáról már t

Megjelent! **Megjelent!**
Rettenetes Adolf
tragikomikus eposza, irodalmes jambusokban, kellemetes rövidséggel, melyben megvagyon énekelve a braunauj mázolólegény csodálatos pályafutása — a létra alsó fokától a kancellári székig.
Zsidókua* fölöttébb javallva írta:
Salamon László
Egyszerre fog sírni és nevetni rajta!
Azonnal rendelje meg az Uj Kelet könyvosztálya utján. Ára 20 lej és portó.

TOLEDO
SZABÓ IMRE legújabb regénye.
A spanyol zsidók visszatelepítése. — Egy zsidó torádor hősi élete és halála. — Toledo, a spanyol zsidóság fellegvára. Faladorregény, a könyvpiac szenzációja Jubileumi kiadás. Ára: 100 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya utján. Vidéki képviselők kerestetnek.

SPORT

A Venus nyerte Románia 1934. évi labdarugó bajnokságát

Venus-Ripensia 5:3 (0:1)

Bucuresti-Bukarest, julius 23. A kánikulai meleg ellenére nyolcezer néző volt kíváncsi a Nemzeti Bajnokság döntőjére a Venus és Ripensia között, mely óriási meglepetésre ismét a Venus győzelmét hozta (az első mérkőzés eredménye 3:2 volt a Venus javára) és ezzel a bukaresti csapat megnyerte Románia 1934. évi labdarugó bajnokságát.

Morar Teofil dr. nagyváradi bíró sipfelére heves Ripensia oszromokkal kezdődik a mérkőzés. A 15. percben Ciolac megszerezte a vezetést, 0:1. A félidő végéig kölcsönös támadások teszik a játékot változatossá, azonban eredmény nélkül.

A második félidőben a Venus olyan elánnal indul a küzdelemben, amelynek a Ripensia nehézkesen mozgó védelme nem tud ellentámasztani és így a Valkov-trió eredményesen operálhat. A 4. percben Colea 11-esből egyenlített, majd a 11. percben Volodea a vezetést is megszerezte. (2:1). A 19. percben Dobay lövése utat talál a hálóba. (2:2). A Venus minden elsőprőt tempót diktál, közben Kormány meg-szerű) s ennek három gólja az eredménye: a 24. percben Volodea, 31. Colea és a 34. percben Motoroi a győztes csapat gólszerzői. A 37. percben Bindea 5:3-ra javít, a két csapat a következő felállításban játszott:

Venus: Lapusneanu, Stanciu-Albu, Barbulescu-Eisenbeiser-Actis, Dumitrescu-Valcov III-Valcov I-Valcov II-Motoroi.

Ripensia: Zombori, Bürger-Agner, Hrehus-Kotormány-Lakatos, Bindea-Beke-Ciolac-Schwartz-Dobai.

A győztes csapat tagjai fejenként 10.000 lej prémiumot kaptak.

A Romania féllábbal benne van a Nemzeti Bajnokságban

Romania-TAC 3:1 (0:0)

Cluj-Kolozsvár, julius 23. A tikkasztó meleg miatt aránylag kevesen voltak kíváncsiak a Romania-TAC első selejtező mérkőzésére, mely a Romanianak hozott megérdemelt sikert, Pontosan egy-negyed hétkor kezdenek a csapatok:

Romania: Chendreanu, Doci-Felecan I, Muntean-Criza-Farkas, Coborzan-Pop-Felecan II-Muresan-Capusan.

TAC: Konrad, Havas-Zarkoczy, Jania-Kohn-Faragó, Karabás-Molnar-Possák-Köblök-Somodi.

Az első félidőben a kezdeti tapogatózás után lassan Romania fölény alakul ki, amely számos kitűnő gólhelyzetet eredményez. A Romania csatáraiból azonban kiütözik a lövőkészség hiánya. A legbiztosabb helyzetben is mellé vagy a legjobb esetben erőltet labdák szállnak a TAC kapu felé Konrad kezébe. Eredménytelen félidő után a másodikban a TAC-nak van heves ostrom-szériája, a csatárok puhasága, valamint a kapufa, amelyet háromszor találnak el, megfosztják a temesváriakat a gólszerzéstől. Végül is a 25. percben Coborzan lefűrészből a kapu előtt terem, centerezni akar, de megmondja magát és a közben kifutó Konrad mellett az üres kapuba gurít. 1:0. Egy perc sem telik el és a TAC kapu előtt nagy kavardásból Muresan a hálóba talál, ahonnan Konrad kikotorja ugyan a labdát, azonban a gól vitathatlannul bent volt: 2:0. A 30. percben Possák kitör és a kenyémeskedő Doci mellett gólt lö: 2:1. Kezddő után Coborzan ismét elszalad, a 16-oson belül azonban Zarkoczy kézzel ránja el, amiért 11-es jár és ezt Criza pontosan teszi be: 3:1. Az eredmény ezután már nem is változik.

A Romania vasárnapi játékával a győzelmét megérdemelte, bár a TAC technikusabb futballt játszik és az eredmény fordítva is lehetett volna. Csatárainak kapu előtt puhasága, valamint szürke hálforsó azonban sokat rom az együttes ügyezetén. A vendégcsapat legjobb embere Havas volt, mellette a kapus Konrad és Possák érdemelnek említést. A Romanianban Criza tűnt ki, aki a mezőny legjobb embere volt, valamint Felecan I és Coborzan voltak jók. Barsu bíró a les-

gyanus helyzetek téves elbírálásától eltekintve jól vezette a mérkőzést.

Selejtező eredmények

Temesvár, Kínizsi—Jahn 2:0. A Kínizsi biztosította helyét a bajnokságban.

Szatmár, Olimpia CFR—AMTE 4:2 (2:0). Meglepetés. A második félidő 30. percéig 2:2-re állt az eredmény, amikor a hazai csapat kemény játéka miatt három aradi játékos sérülten hagyja el a pályát, miután az an az Olimpia újabb 2 góllal nyerte a mérkőzést.

Arad, Gloria CFR—Prahova 5:1 (2:0). Könnyű győzelem.

Belföldi eredmények

A tartalékos Universitatea vereséget szenvedett Nagyváradon

NAC—Universitatea 6:1 (4:1)

Oradea-Nagyvárad, julius 23. A kisebb erdélyi turára indult kolozsvári egyetem csapat jobb játékosainak mellőzése miatt a kolozsvári munkásoknak a NAC ellen másrészt viszont a NAC igen jó napot fogott ki, ami az U vereségét hozta. A győztes csapat góljait Kocsis (4), Rónai és Bodola, az Universitatea egyetlen gólját Tabac lőtte. Az egyetemi csapat sokat támadott, de semmi sem sikerült. A csapat elutazott Szatmárra, ahol az Olimpia CFR-re, majd Nagybányán a Phönix-szel játszik egy mérkőzést, Vasárnap az U Marosvásárhelyen játszik a Muressele.

Javult a Villamosmű futbalcsapata. KMSC—UEC 2:1 (1:1). A Villamosmű futbalcsapata mindvégig méltó ellenfelet volt a kolozsvári munkásoknak. Az új vezetőség kezébe került villamoscsapat látható fejlődésen ment keresztül, és még komoly szóval fog bírni a kolozsvári labdarugó bajnokságban.

Kolozsvár vízipólóbajnokságát az Universitatea nyerte, mely szombaton 14:0 (5:0) arányban győzött a KAC ellen.

Krajova, Ilsa Temesvár—Crai Jovan 4:1 (1:0).

Beszterce, Keramia—Mures 2:1. Brassó, ACFR—Unirea Tricolor Bukarest 5:2 (2:0). Meglepetés.

A Crisana vasárnapi uszóversenyén Ziegler U megjavította a 200 méteres gyorsúszás romániai rekordját. Ideje 2:39.5. U—Crisana vízipóló 4:3 (4:2).

Játékosok és közönség véresre verték a bécsi Hakoah két emberét Szászrégenben

Hakoah-Viktoria 8:1 (2:1), Hakoah MSE 6:1 (6:0)

Reghin-Szászrégen, julius 23. (Az Új Kelet tud.) Szászrégen sporttörténetében páratlan és szegényteljes esemény történt szombaton a bécsi Hakoah vendégcsapata ellenében. A kitűnő zsidó csapat a szászrégeni durvaságairól híres Viktoriával meccselt, amelyet Reich (4), Zwiebel (2) és Ehrlich II. (2) góljaival 8:1 (2:1) arányban győzött le. Az első félidőben a bécsi csapat gyönyörködtető játékkal operált, majd a második félidőben eredményre játsva egymásután vezette támadásait az ellenfél kapuja felé. A Viktoria védelme teljesen tehetetlen volt a bécsi zsidó játékosok pompás technikájával szemben és sorozatos durvaságokkal akasztották meg a csatársor munkáját.

A Hakoah-csatársor támadása alkalmával a Viktoria egyik bekkje durván faultta Zwiebelt, mire a mérkőzést vezető Caluser marosvásárhelyi kapitány azonnal kiállította. A Zwiebel segítségére siető Ehrlichet a Viktoria Kerekes nevű játékosa többször arcul ütötte, majd a közönség egy része betödulva a pályára Zwiebelt és Ehrlich I-et véresre verte.

Otthoni ivokura

Számos arthritikus aki rheumában, ekzémában, vesebajban, hólyaggyulladásban vagy érmezesedésben szenved, kinos abban a helyzetben, hogy nyári szabadságát furdőhelyen tölthesse el és betegségei ilyen módon kezelhesse. Ezen nehézséget úgy lehet a legjobban leküzdeni, ha otthonában URODONAL kúrát tart, ami a vesék és a máj működését megkönnyebbíti a vért megtisztítja a toxinjaitól, amiáltal az erek rugalmasságukat visszanyerik.

Az URODONAL szemcsék alakjában kerül forgalomba, kellemes ízű és vízben pezsgés közben feloldódik. Az URODONAL feloldja és szervezetünkől eltávolítja a húgsavat és a többi mérget. Az

URODONAL-t

a leokénvesebb gyomor is jól turi.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBIZHATO ÁRU

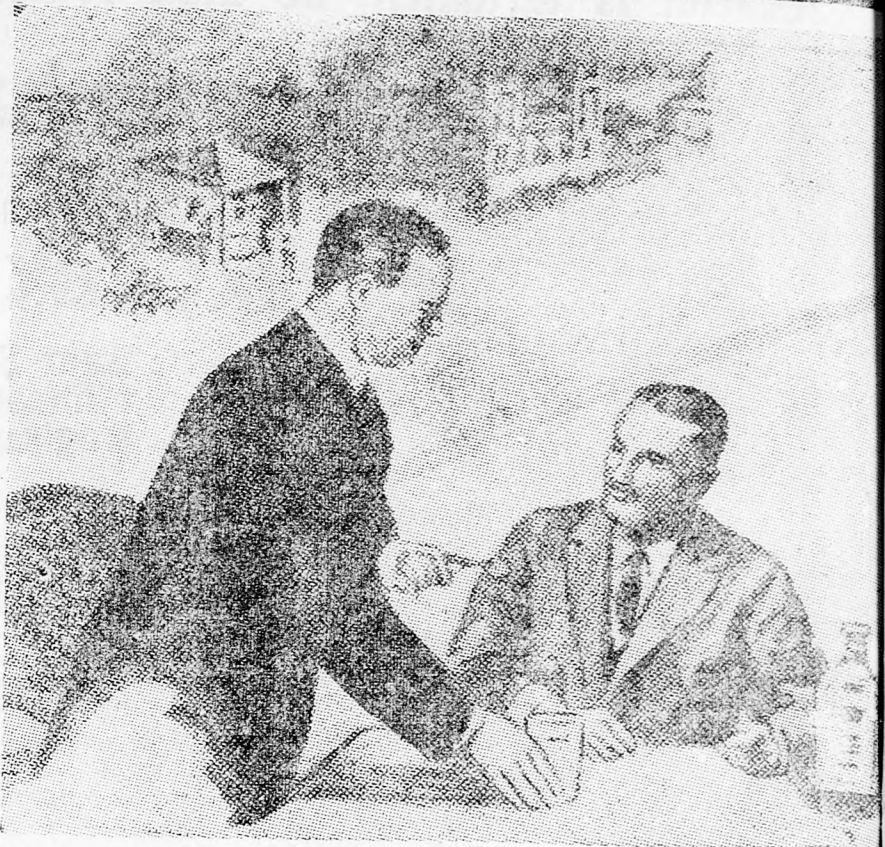
Az osztrák-magyar női atlétikai versenyt az osztrák hölgyek nyerték 51 és fél ponttal 32-vel szemben.

Románia atlétikai bajnokságát julius 28. és 29-én bonyolítják le Brassóban.

Baga István, a KKASE tagja, Románia legjobb tornásza, mint értesülünk, f. hó 22-én vasárnap eljegyezte Borbély P. roska budapesti urileányt és rövidesen Budapesre költözik. Távozása nemcsak klubjának, hanem az ország tornasportjának is érzékeny veszteséget jelent.

A Kadima győzelmét hozta a Stotter serleg első mérkőzése

Timisoara-Temesvár, julius 23. Az erdélyi zsidó sportegyesületek részére kiírt Stotter-serleg első mérkőzése vasárnap volt Temesváron a Kadima és az aradi Hakoah között, mely a hazai zsidó csapat 2:1 (0:0) győzelmével végződött.

JUBOL

A belek éjszakai barátja. Biztosan megszünteti a székrekedést és az autointoxikáció következtében fellépő bélzavarokat. Ne használjon hashajtót, hanem Jubol, zárja magát.

Kapható gyógyszerboltokban és úrogeriáknak

Az Admira továbbjutott, a Ferencváros kiesett

Bolognából jelentik: A Bologna-Ferencváros mérkőzés nagy meglepetésre a hazai csapat 5:1-es nagygólarányú győzelmével végződött. A Ferencváros az első félidőben tartotta magát, a másodikban aztán összeomlott. A félidő eredménye 2:1 volt. A Ferencváros egyetlen gólját Sárosi lőtte.

Prágából jelentik: A második Admira-Sparta mérkőzés a Spar 3:2-ös győzelmével végződött, miután azonban az első mérkőzésen az Admira 4:0-ra győzött, az Admira megy tovább. Következő ellenfele a Juventus, akivel szerdán és vasárnap játszik, míg a győztes a döntőben a Bolognával kerül össze.

KÖZGAZDASÁG

Doumergue francia miniszterelnök intervenciójára megegyezés jön létre Románia külföldi hitelezőivel

Bucuresti-Bukarest, julius 23. Slavescu pénzügyminiszter szombaton dél után a francia jegybank kormányzójával tárgyalta, majd Coulondres külügyi vezérigazgatóval és Morraual, a Banque de Pais Bas, a román kölcsönt kibocsátó pénzintézet vezérigazgatójával.

Slavescu miniszter Párizsban maradt a tárgyalások befejezése végett, a hitelezők azonban olyan feltételeket akarnak bevenni a megállapodásba, melyet a román kormány nem fogadhat el. A külföldi hitelezők feltételei szerint ugyanis a költségvetés végrehajtását ellenőrzőbizottságot neveznének ki Romániába.

A helyzet ilyen alakulása folytán Tatarescu miniszterelnök még Párizsban tartózkodása idején intervenált Doumergue francia miniszterelnökkel a kérdésben. A román miniszterelnök kifejtette Doumerguenak azokat a politikai okokat melyek megakadályozták a román kormányt idegen szakértő elfogadásában.

A francia miniszterelnök latba vetve minden tekintélyét és befolyását, sikerült elérnie, hogy a francia hitelezők lemondjanak arról a fetételről.

A tárgyalások többi pontját képező kérdések mellékes fontosságúak, úgy, hogy hamarosan megállapodás jön létre a kormány és külföldi hitelezők között és így Slavescu miniszter rövidesen visszatér az országba.

Az e vé

Valden

Bucuresti-Bukarest, Uj Kelet tud.) mában Vasile M. dekes cikket közzétesz az új kormány miniszterai felosztását. A ban ellenszegül hajtásának és hogy bár forma va. „a hillerist lan intenzitás folytatják.” A hivatalos lapja megjelenő O-tde utóbbi számban állásfoglalásról. tehát nem hajla délyi propagand fenn akarják tá ci-pártiformációk

Az intranzig mar Gust nevű chiában az erde rerje. Mint az je, ismeretes rendezője és no dolf Brandschró keresztül higgá délyi szászok p azt írta, hogy Rothot inkorrekt dis püspököt pe tek legfelvilágó negatnak kiálto nyilván minden Nem hajt végre kezést, hogy ko hatóságokkal é tőzösségek.

Gust minden más érteleme ne hogy a nagysze lap „intenzitá ir. Ha valamely törvényeket, ug a törvényeknek kellene, hogy t ban még az eg szebeni Führe nak. Néhány t termelő és néh nem igen válla hódítsák Romá mat és megser esi jegyzőkönyv

Marad tehát mártir akar let genő egy nap ahhoz, hogy ré vét, részint p élete hátralev Hitler Németor hitlerista mozg jutott. Valdem nem marad ma tisztséget meg azért is szükse szász hitlerizm dult. A náci E jelszavával ke Azt prédikálta hogy szerves

TIP-TO mából ismét c áin a jelleg jellegetesebb vállukon és tudomására h hogy megérke ri kánikula é fagyalt. Kiv esomagojt kis ják a Tip To cukrászüzeme szám alatti ott izlésesen tákat, migno esküvőkre és delésekre ké

Az erdélyi szász hitleristák nem akarják végrehajtani a kormány felosztató rendelkezéseit

Valdemar Gust első „Führer“ mártír szeretne lenni. Önmagától omlik össze az erdélyi szász hitlerizmus

Bucuresti-Bukarest, július 23. (Az Uj Kelet tud.) Az Adeverul mai számban Vasile Munteanu tollából érdekes cikket közöl az erdélyi hitlerista szászok újabb mozgólódásairól. A kormány minisztertanácsi határozattal rendelte el a szász rohamosztagok felosztását. A szász fajvédők azonban ellenszegülnek a határozat végrehajtásának és utonutófény hirdetik, hogy bár formailag fel vannak osztva, a hitlerista mozgalmat változatlan intenzitással és határozottsággal folytatják. A hitlerista szászok egyik hivatalos lapja, a Nagyszebenben megjelenő Ostdeutscher Beobachter legutóbbi számában nyíltan ír erről az állásfoglalásról. A hitlerista szászok tehát nem hajlandók lemondani az erdélyi propagandájáról és továbbra is fenn akarják tartani a különböző náci-pártformációkat.

Gust mártírsága

Az intranzigensek élén egy Valdemar Gust nevű ur áll fajvédő hierarchiában az erdélyi hitleristák első Führeje. Mint az agresszivitás képviselője, ismeretes botrányok és késelezések rendezője és notórius rágalmozó. Rudolf Brandtschról, aki négy évtizeden keresztül higgadtan irányította az erdélyi szászok politikáját, egyszerűen azt írta, hogy — áruló. Hans Otto Rothot inkorrektnek minősítette, Glondis püspököt pedig, a romániai németek legfelvilágosodottabb vezetőjét renegátnak kiáltotta ki. Valdemar Gust nyilván mindenáron mártír akar lenni. Nem hajjt végre egy törvényes rendelkezést, hogy konfliktusba kerüljön a hatóságokkal és hogy végül is letartóztassák.

Gust mindenáron mártír akar lenni, más érteleme nem lehet ugyanis annak, hogy a nagyszebeni hitlerista hivatalos lap „intenzitásról és határozottságról” ír. Ha valamilyen párt nyíltan megsérti a törvényeket, úgy logikus módon ezeknek a törvényeknek a megváltoztatására is kellene, hogy törekedjék. Ilyesmit azonban még az egyébként igen extravagáns szász Führe sem képezhet el magának. Néhány tuca: kikülföldi mentő-repülő és néhány száz lumpenproletár nem igen vállalkozhatik arra, hogy meghódítsák Romániában a politikai hatalmat és megsemmisítsenek minisztertanácsi jegyzőkönyveket.

Marad tehát a másik feltevés: Gust mártír akar lenni, mert reméli, hogy eléendő egy napot is eltölteni a fogházban ahhoz, hogy részint ismerté tegye a nevét, részint pedig biztosítsa magának élete hátralévő napjait, akár itt, akár Hitler Németországában. Most, hogy a hitlerista mozgalom a felosztás sorsára jutott, Valdemar Gust számára csakugyan nem marad más teendő, mint a mártíri tisztséget megpályázni. Erre már csak azért is szükség volt, mert az erdélyi szász hitlerizmus amugyis oszlásnak indult. A náci Erdélyben a nemzeti egység jelszavával kezdték verbuválni híveiket. Azt prédikálták, különösen a falvakon, hogy szerves szolidaritást akarnak meg-

teremteni az erdélyi szász nép különböző kategóriái között, utánozva ezzel Hitler, aki a német országrészek autonómiájának megszüntetése után igyekezett az egységes birodalom illúzióját kelteni. A náciok, akik nem analízálják a társadalom törvényeit, bedőttek ezeknek a jelszavaknak. Sőt mi több, nagy lelkesedéssel keltet a mozgalom a szászok körében és az elmúlt év októberében Nagyszebenben tartott Sachsen-agon megtapsolták a hitleristák programjának az ifjuság nevelésére vonatkozó részét.

Hitlerista „eredmények“

Mi valósult meg ebből a programból? A szász szolidaritás megtörése. Soha történetünkben a szászok nem voltak annyira megosztva mint ma. A fajvédelem bajnokai valóságos elenségeskedést idéztek elő az ifjak és öregek, barnaingesek és konzervatívok között. A nemzeti eszme erőteljesebb kihangsúlyozását követelték a szász hitleristák, akik elfelejtették, hogy egy kisebbséget alkotnak ebben az országban. Ha Cuza hatalomra kerülne volna elsősorban is a szász hitleristákkal kerülne szembe, mert egyik fajvédő sem tűr meg maga mellett más faj

védelmeket. Ezt az elemi igazságot elfelejtették a szász hitleristák és belementek egy vállalkozásba, amelynek visszahatását most keservesen érzi meg az egész romániai németiség. A hitleristák egzaltsága viharos reakciót váltott ki a többi lakosság sorából. A románok nem voltak hajlandók többé szász polgármestereket elűzni Nagyszebenben, Medgyesen, Segesváron, és Besztercén. A németek egyetlen év alatt négy fontos vezető pozíciót veszítettek el az erdélyi városok közigazgatási és gazdasági életében. Ez a szász hitlerizmus másik nagy eredménye. Ugyancsak a náciok lanszírozták a jelszót hogy fokozni kell a romániai német nép presztízst. Ezt is ügyesen megvalósították: Brandtsch miniszter, Hans Otto Roth mint politikai szelthámos, Glondis püspök pedig mint renegát vannak a nemzeti közvélemény felé beállítva.

Ilyen körülmények között érthető, ha az erdélyi szász hitlerizmus önmagától omlik össze, minisztertanácsi jegyzőkönyvek közbejötté nélkül is. A szászok ébredni kezdenek a fajvédelmi kábulatból. Csak Gust Valdemar, ez a miniatűr Führe igyekszik még menteni a menthetőt, akár egy mártír árn is.

A 6-ik éve fennálló Oradeai (Nagyvárad) Zsidó Fiuinternátus ismét kibővitve,

szigoruan orth. kóser elsőrangú ellátást, legmodernebb nyugati komfortot, orvosi felügyeletet és négy szaktanár által való tanulmányi előkészítést nyújt a vidéki zsidó növendékeknek. Az internátusi növendékek bármely oradeai liceumba, gimnáziumba, vagy kereskedelmi iskolába iratkozhatnak. Az internátusba az idevonatkozó miniszteri rendelet értelmében csak 33 növendék vehető fel. A jelentkezés tehát sürgősen eszköz- lendő. Komoly érdeklődőknek prospektus küld az Igazgatóság Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs. u.) 17.

Kétszázmillió frankkal károsította meg befeléseit egy franciaországi bank

Botrányos körülmények között lett fizetéseképtelenné az Északfranciaországi Kölcsönös Segélyező Intézet

Párizs, július 23. Lilleben az Észak franciaországi Kölcsönös Segélyező Társaság elnevezésű pénzintézet megszűntette fizetéseit és bezárta pénztárait. Az intézetet Gheorghe Petiú vezérigazgatója és a hozzá hasonló fezőr büntársak vitték romlásba. A vezérigazgató évek óta hamis mérlegeket állított össze az intézet üzleti eredményeiről. A büntársok az intézet alapítókéjének nagyrészét bizonytalan

ingatlan-vásárlásokba fektették és a jövedelmet, sőt részben a tőkét is saját céljaikra használták fel. Az ingatlanvásárlások közül néhány veszteséggel is járt és ezeket is az intézetnek kellett viselnie. Az okozott már meghaladja a kétszázmillió frankot. Az újabb pénzügyi botrány, amely a kis ember-betétekek ezreit károsítja meg, Párizsban is élénk feltűnést keltett.

Ahogy a békére készülnek

Franciaország, Anglia és Amerika a nemes versenyben

Párizs, július 23. Pétain marsall, francia hadügyminiszter a tartalékos tisztek kongresszusán tartott beszédében azt jósolta be, hogy Franciaország legközelebbi háborúja meglepetés háború lesz. A hadügyminiszter a tanulók testi kiképzését elégtelennek jelentette ki s annak szükségességét hangsúlyozta, hogy vezessék be a katonai szolgálat előtti katonai kiképzést.

London, július 23. A Daily Herald szerint Anglia még ebben az évben 60 millió fontot költ fegyverkezésre. 30 milliót az admirális, 20 milliót a légi flotta fognak kapni, míg a száraz földi hadsereg mechanizálására 10 millió fordítanak.

London, július 23. Roosevelt amerikai elnök kijelentette Honoluluban, hogy az amerikai kormány 3-4 éven

belül teljesen ki fogja építeni a flottát azon keretek alapján, amelyet az Egyesült Államok tengerészete számára a washingtoni flottaegyezmény biztosít. Az erőteljes flottafejlesztést rövidesen megkezdik.

Földi Mihály: A csábító. A magyar irodalom élő jelesei közül kimagasló Földi Mihály izmos tehetségű alakja. Műveiben nemcsak az érdekes és izgalmas mesészövegs, plasztikus jellemábrázolás, hanem a gondolatok mélysége és az egész koncepció világméretű magaslata dominál. Ragyogó szerelmi regény „A csábító” és mégis súlyos a benne lüktető kvalitásoktól. A regény új propaganda kiadása vászonkötésben a korábbi 320 lej helyett, most 80 lejért kapható, az Uj Kelet könyvosztályában, az összeg és portóköltés előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel.

Angliát elárasztották — a poloskák London nyári szennázója

Londonból jelentik: Az angol fővárosnak minden nyáron szomorú szennázója van. Tavaly a patkányveszedelem nyugtalanította a kedélyeket. A patkányok szentelensége 1933 nyarán már olyan foku volt, hogy behatoltak a városházára és a polgármester íróasztalának lábát lerágták. Az idei nyári szennázója a poloska. Ez ellen a veszedelem ellen most kongatta meg a vészharangokat Crawford lord a lordok házában. Rendkívül komoly hangú beszédében a legsúlyosabb aggodalom hangján jelentette be, hogy Angliát elárasztotta a kontinens réme, a poloska.

— Ez a rovar — fejtegette a lord — az éjjeli nyugalom kegyetlen, vérszopó és veszedelmes elrablója, a tűz vésznel gyorsabban terjed, öt évig is elél táplálék nélkül, senkit nem kímél és ádozatánál általános gyengeséget idéz elő, ami minden betegségnek forrása lehet.

A továbbiakban hangsúlyozta Crawford lord, hogy nemcsak a külvárosok és nyomortanyák, de már az előkelő Park Lane, vagy Portman-Square lakói sem mentesek ezektől az élősdiektől. Felolvasta a rovarvadász intézet jelentését, amely szerint egyik miniszterium hivatalos helyiségeit három napra le kellett zárni, hogy gázzal feregmentesíthessék, mert a poloskák zápként hullottak a hivatalnokok nyakába. Az öt nagybank egyikének egyik vezetője is bejelentette a rovarvadász intézetnek, hogy bankja palotáját poloskák árasztották el. Egyik előkelő mozi ki kellett lakoltatni és összes földiszőit kátrányba és parafinolajba kellett áztatni a poloskák miatt. A Midland-vidék egyik legelőkelőbb nagy szállodájának 2000 fontba került a feregmentesítés. A rovarvadász intézet azt ajánlja, hogy karbolsavval és parafinnal kevert fűrészporsó seperjenek az összes hasadékokba és hagyják ott három napig.

Crawford lord beszéde végén sajnálatos említette meg, mennyire hozzájárult a poloskák terjedéséhez az a tulzolat, hogy ilyen kellemetlen tárgyról nem lehet a nyilvánosság előtt beszélni, úgy hogy a lordok háza az egyetlen hivatalos hely, ahol eddig szóba került.

A lord aggodalmaita felfigyelt a sajtó és megállapította, hogy igaz van. A közegészségügyi minisztérium egyik magasrangú tisztviselője sajtónyilatkozatában kijelentette, hogy a minisztérium már bizottságot is küldött ki az országos esapassá lett poloskák irtási lehetőségének tanulmányozására; a bizottság jelentéséről könyvből számolt be. Erre a nyilatkozatra pár nap alatt számos kiadást ért meg ez a bizottsági jelentés, úgy elkapták a poloskaveszedelemről megrémült közönség.

Természetesen statisztikakészítés nélkül nem kerülhet szóba ilyen kérdés; az angol birodalmi vegyipari vállalat elnöke, Sir Mc Gowan Harry, kijelentette, hogy csak Londonban legalább negyven millió személy lakik poloskától fertőzött területen. Eppen ezért azt ajánlja, hogy már az építésnél vigyázzni kell és ne hagyjanak semmiféle hasadékokat, vagy nehezen hozzáférhető zugokat, mert ezekben bujnak meg és innen terjednek szét a poloskák.

A poloska-rontról megállapítható, hogy éppen olyan közérdeklő témája lesz a sajtónak 1934 nyarán, mint volt a patkány 1933-ban. De vajjon 1935-ben miféle veszedelem zúdul rá a békés angol polgárra?

A legjobban védő fertőző betegségeket ellen

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

JUBOL

lek éjszaka barátja san megszünteti a szék est és az autointoxikáció kóvákeztében felépő varok. Ne használjon itót, hanem Jubol magat.

hato gyógyszerian es a rogeriakban

ott, a Ferencváros

k: A Bologna— nagy meglepetésre nagygyórányu győ. A Ferencváros az magat, a második. A féldő eredmé- város egyetlen gól-

A második Admira Spar a 3:2-es győ- lútán azonban az admira 4:0-ra győ- toyább. Következő akivel szerdán és a győtes a dő. össze.

DASÁG

miniszterelnök győzés jön létre hitelezésivel

július 23. Sta- r szombaton dél- ank kormányzó Coulondres kül és Morruval, a román köcsönt vezérigazgatója-

Párizsban ma- fejezése végett. Iyan feltételeket megállapításba. any nem fogad- elezők feltételei égvetés végre- tságot nevezné-

kulása folytán k még Párizs- n intervenciót miniszterelnök- nán miniszter- uenek azokat a megakadályoz- degen szakértő

nök latba vetve efolysát, sike- ancia hitelezők- tételről.

pontját képező sságuk, ugy- podás jön lét- i hitelezők kö- miszter rövidé- a.

Száz év a spanyol inkvizíció megszűnése óta

Száz évvel ezelőtt, 1834 július közepén szűnt meg Spanyolország területén az inkvizíció papi törvényszéke. A középkori itélkezési rendszernek királyi dekrétum vetett véget. Ez a pokoli igazságszolgáltatás legtovább Spanyolország területén tartotta magát, legkorábban is ő volt az, aki a máglyahalált eltörölte.

A máglyahalál eredete valószínűleg nem a katolikus egyházban keresendő, hanem a keleti ókorban. Egyiptomban és Indiában a kivallatással kezdődött az inkvizíciós eljárás, amely egyébként ma is divatban van nagyon sok európai rendőrségen is. Hasonló a helyzet Kínában és Japánban, ahol a legválogatottabb kínzásokkal csikarnak ki a vádlottaktól olyan vallomást, amilyent a vallatók éppen akarnak.

Az inkvizíció virágzása

Az európai inkvizíció „virágzását” főleg Spanyolországban élte. Eleinte közönséges büntetéként is az inkvizíció metódusait alkalmazták. A papi hatóságok alá tartozó inkvizíciós bíróság azonban leginkább vallási eltérések és bűnök megtorlását szolgálta. Legborzalmasabb képviselője ennek a rendszernek Torquemada Tamás volt, aki Spanyolországban megszervezte az inkvizíciós bíróságokat és az ő parancsára gyaltak ki a máglyák.

Férfiak, nők, gyermekek mentek a máglyára, sokszor csak gyanyókat alapján, legfőképpen pedig azért, mert lekiismeretük szavára halgatva, nem akarták a katolikus vallást követni. 1845-ben olyan törvényeket is állítottak fel, amelyek a halottak „bűneinek” visszamenőleg való megtorlásával foglalkoztak. A történelmi krónikáit feljegyezték, hogy 1525-ben egy férfi csontjait ásták ki, aki már hetven esztendeje pihen a föld alatt. Az inkvizíciós bíróság ítélete alapján a csontokat elégették. De a bíróság számára nem is ez volt annyira fontos, mint inkább az, hogy az eretnek földjeit és egyéb ingatlanait az egyház javára elkozták.

A zsidók ellen

Torquemada tizenöt éven át „uralkodott” és sikerült neki a gyűlölködés szellemével az egész spanyol társadalmat elárasztani. Kémek és árulók egész hada dolgozott az inkvizíciós bíróságok kezére a gyanakvásnak, a bizalmatlanságnak és a gyűlölködésnek kényszerítő atmoszférája töltötte be a spanyol földet.

A nagy terror azonban kiváltotta ellenhatását. A kibírhatatlan állapotok ellen az ország legjobbjai emelték tiltakozó szavukat, közöttük magas állású papok is. Az inkvizíció ekkor átfordult a zsidóság felé. A zsidókat az ország egy része úgy sem tudta elviselni, főleg azért, mert úgy a mór, mint a spanyol udvaroknál nagy befolyásra tettek szert. Az udvari orvosok poéták, másolók és pénzügyi emberek leginkább zsidók voltak. A kereskedelem és az ipar jórésze is a kezükben volt. Az akkor világhíres spanyolországi kaláncsütek, építésztervezők, matematikusok és filozófusok zsidók közül kerültek ki. Mint ismeretes megszervezték közösségi életük lehetővé tette számukra, hogy a nemzeti segítséghez tartozók mindegyike az adott körülményekhez képest inséget ne szenvedjenek. Ez a mintaszéri szervezethez a spanyol urakat nem arra ösztönölte, hogy példájukat kövessék, hanem, hogy a zsidók soraikat megbomasszák.

A marannusok

Előbb az udvaroknál való intrikákkal próbálkoztak, amikor azonban ez nem sikerült, akkor Torquemadának inkvizíciós bíróságát vették igénybe. A politikai helyzet egy időben úgy alakult, hogy felléphettek az udvarral szemben és követelték, hogy vagy mindenki vegye fel a katolikus vallást, vagy hagyja el az országot. Igen sokan kényszerből áttértek a katolikus hitre, ezek azonban titokban a zsidó vallást követték, földalatti helyiségekben gyülekeztek és ha erre nem volt mód, akkor titkos jelekkel érintkeztek egymással. Voltak egész szigetek, mint amilyen Palma de Mallorca, ahol a zsidók egyetemesen mondták ki a katolikus vallásra való áttérést. Portugáliában Porto városában volt a legtöbb színleges áttérés, ahol magasállású katonatisztek és pénzügyi funkcionáriusok tartoztak a marannusok tragikus életű szektájába.

Ezekre a marannusokra irózatos hajtó vadászatot rendezett Torquemada bírósága, nemcsak az inkvizíció alapítójának életében, hanem halála után is évszázado

ig. Körtani azonban őket nem lehetett. Sokan átkerültek Törökországba, ahol természetesen nyíltan felvették a zsidó vallást, de némileg elkülönödtek. A marannusoknak Sztambulban, Szalonikiben, Filipopelben és a török hódoltság különböző nagyobb keleti városaiban külön temploaik voltak, külön közösi szervezettel. Csak jó későre olyadtak bele azután a spanyol, a perzsa és olasz zsidóság közösségi életébe.

Máglya és cenzura

Nemcsak embereket vetettek máglyára, hanem főleg az emberek szellemi értékeit: a könyveket. Ezt addig üzték, amíg ki nem találták Izabella királyné idejében a könyvek előzetes cenzuráját. A cenzurát hosszú ideig fenntartották. A „találmány” sok követőre akadt a Spanyolországon kívüli államokban is és a múlt századig számos országban, így főleg

Orosz- és Lengyelországban a zsidó könyvek csak előzetes cenzura után kerülhettek nyilvánosságra. Ez alól alig volt kivétel. Maimonidesz könyvei éppugy cenzura alá estek, mint a Törökországban élt Jozsef Karoá, a Sulchan Aruch megalkotója.

Az inkvizíció jeleneit a madridi Prado képtárban számos egykoru festmény rögzíti meg. Érdekes azonban, hogy az emberek elégetéséről nincsen annyi kép, mint a könyvek elhamvasztásáról. Ugy látszik, hogy az illetékes hatóságok nem türték az irtózatot bíraskodásnak a képen való lerögzítését. Annál színpompásabbak azonban a könyvégetések, amelyeknél igen magas papi és világi funkcionáriusok voltak jelen, akik szívesen festették le magukat abban a pozícióban, amelyben ezt a „kegyes és közhasznú” munkát teljesítették.

A spanyolországi inkvizíció áldozatainak száma, a máglyahalál bevezetésétől kezdve 32 ezer ember volt. Ebben a számban nincsen benne az a 18 ezer eset, amikor a vádlott elhagyta az országot és távollétében ítélték őt máglyára. Ezek a számok azonban nem teljesen megbízhatók. (sz.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Hangverseny-sorozatra készülnek a kolozsvári zsidó szimfónikusok

Cluj-Kolozsvár, július 23. Beszámolt már az Uj Kelet, hogy Kolozsváron zsidó szimfónikus zenekar működik, mely lelkes munkával már komplet vonószekart állított össze és fiatal zsidó zenészek betanításával fuvószekart is készített ki magának. A neolog hitközség kulturosztyája karolta fel ezt a nemes célu kulturintézményt, mely Kolozsvár zenei életében a legelőkelőbb helyet fogja elfoglalni. A zenekar célja az aktív zsidó zeneélet és az amatőr zenészek egyesítése, a felhívó és tehetséges fiataloknak kamarazene és zenekari játékokban való foglalkoztatása és hogy fuvós hangszerek betanítására alkalmat adjon. A zenekar mindenekelőtt szemelőtt tartja a zsidó zene pártolását és úgy a nagy zsidó mesterek, mint a ma élő modern zsidó zeneszerzők műveit fogja kultiválni.

A zenei szezon alatt a zsidó zenekar több szimfónikus kamarazene és ének-kari hangversenyt fog tartani, melyeknek műsora felöleli a klasszikus mesereket, a napjainkban is élő legmodernebb komponisták szerzeményeit. Előadásra kerül még Mendelssohn Elías oratóriuma, zenekar, kórus és szolisták közreműködésével. A zenekar vezetősége részletes programot dolgozott ki, melynek ismertetésére még visszatérünk. A hangversenynek hívóját a rendkívül gondosan összeállított műsoron kívül emelni fogja az is, hogy mindegyik keretén belül egy-egy országos hírű virtuóz fog zenekari kísérettel közreműködni.

A hangversenyeket bérletrendszerben tartják meg, a társaság pártoló tagjai kedvezményes jeggyel fognak résztvenni azokon. A zenekar titkársága a neolog hitközség irodájában működik és érdeklődőknek készséggel nyújt felvilágosításokat.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, kedden új kettős műsor: I. Vágyak éjszakája. Stefan Zweig Egó titok c. novellája után. Fősz.: Willy Fors. II. A nap dala. Fősz.: Lauri Volpi, a világ első tenoristája. Zene: Pietro Mascagni

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ara 120 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes befizetése mellett.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Hétfőtől: Meztelen valóság. Pazar kiállítású zenés szalonvígjáték. Főszerepekben: Jenny Jugo és Halmay Tibor. Jén premier: Liliomprás. Csak felnőtteknek.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, július 24.

- Bukarest, 13: Lemezek. 13.45: Hírek. Lemezek. 14.40: Lemezek. 19.05: Könnyű zene. Rádiógyém. 20.30: Lemezek. — 21.15: Szimfónikus hangverseny. — 23: Rádióújság. 23.30: Lemezek.
- Budapest, 13.05: Rádióhangverseny. — 14.30: Rendőrzene. 17: Előadás a modern repülésről. 18: Sassó Hilda ének. 18.35: Előadás. 20.10: Csevegés. — 20.40: Kresz Géza hegedül. 21.20: Nyár Andor vígjátéka. 23.10: A budapesti Hangversenyzenekar hangversenye. — 24.15: Jazz.
- Bécs. 20.30: Operarészletek. — 23.50: Szimfónikus hangv.
- Berlin, 18: Szórakoztató zene. 19.45: Zongora. 21.15: Zene.
- Stuttgart, 20: Szórakoztató hangv. — 21.15: Zene. 21.45: Vegyes hangv.
- Róma, 18.05: Vegyes hangv. 21.45: Hegedül. 23: Táncczene.
- Prága, 20.55: Anna-nap. 21.55: Karel Komzák szerzeményei. 23.15: Cseh zene. szerzők táncdalai.
- Varsó, 19.15: Kamarazene. 20.15: Lemezek. 21.12: A mai asszony, Gilbert operettje. 23.30: Táncczene.

קונקורו
אונטרפרטיגט ארטה. געמינדע אים געזאן-נען דיא וואקאנט געווארענע שחם פאסטען מיט איינעם שריב מומחה ויש דער ערטקלאסטער בעל הפלה אים אונד פאן 3 אונערקאנטען רבנים קבלות האט. העסטענס צוא בעזעטען. אפערטע זאלען מיט אצייגע יאהרעסאלטער אונד פאמיליען-צושטאנד צום פארשטאנד דער גע-מינדע יונגעשיקט ווערען. רייזשעפען ווער-דען נור פיר בערופענע ערגעטען.

יום ה' לחודש מנחם-אב תרצ"ד לפ"ק.
Auth. Orth. Izr. Gemeinde Simleul-Silvaniei Jud. Salaj

מודע רבה! נאכדעם זייט אייניגע מאנאטען איז ארויס א קלאנג אז דיא עסיג-פאבריקען ער-צייגען עסיג פון משקאות-נסך. האבען מעהרערע רבנים געארטט די עסיגען וואס ווערען ערצייגט פאבריק. מארושינא רעשיצא און האב מיך איבער-צייגט אז דארט ווערט ערצייגט כשרער עסיג אונד חשש נסך. איך האב אהין געשטעלט א משגיח אין איך האב געגעבען א הכשר. איצט בין איך פערשטענדיגט געווארען מצד דער פאבריק אז זי הויבט אן צו ערצייגען עסיג אויך פון יין נסך. על כן בין איך מודיע אז די עסיג-פראדוקטען וואס ווערען אויך ווייטער אינטער מיין השגחה ערצייגט ווע-לען זיין פערזעהען מיט א בלאמבע וואס טראגט די ראשי תיבות פון מין נאמען מיט דער אויב-שייטס "כשר" אברהם חיים ריינמאן אבוקיק קרעטשענער

APRÓ HIRDETÉSEK

Magyareri költésznél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 10 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy tudunk kitűntet, ha portóhélyeg mellékelve van.

Fűzők? Melltartók? legelőnyösebben Garmid Szalonban Str. Neulcea (Kornis u.) 2. Renner palota.

Férfigyengeséknél, szakszerűleg zavaroknál azonnali segítséget. Bizalommal küldjön vázashélyegyet „Laboratórium” Brascu, Str. Bratianu 64.

Előnyontatás a legújabb minták szerint fehérneművarrás, kézi és géphímzés, csipkebevarrás, függöny, ággyterítő összeállítás monirozás legszebben, legolcsóbban FISCH BÖSKE kézimunkaszalonjában Cluj, Str. Baritiu 16.

A legizletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignacné veze ese alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kaphatók. Cluj, Str. Memorandului 10. hátul az udvarban. Rendkívül olcsó rak. Előnyös abonemafeltételek.

Megnyit az első kolozsvári ort. kóser cukrászüzem. A legizletesebb kivitelű tortákat, mignonokat, szendvicseket, valamint apró süteményeket, eljegyzésekre, esküvőkre, keresztelőkre és egyéb alkalmaakra a legizletesebb kivételben, a legjutányosabb árban készíték. Adjer, Str. Londrei (Hosszu u.) 19.

Különbejáratu butorozott szoba azonnalra kiadó. Kertes, napos udvar. Regele Ferdinand 107., földszint.

Központban elegáns, butorozott és butorozatlan szobák, esetleg penzióval, ugyanott szoba, konyha, fürdőszoba azonnalra kiadó. Cim: Str. Caragiale 1. II. em. 9.

Szerény, hozományal rendelkező, intelligens, vidéki zsidó lány 30-40 körül, intelligens, egzisztenciával bíró zsidó úri ember ismeretséget keres házasság céljából. Esetleg gyermektelen özvegy is lehet. Leveleket esetleg fényképpel „Szerény hozománnyal” jellegre a kiadóba kérek.

Egy 3-as Wertheim-kassza és egy jó rövid fekete zongora eladó. Cim a kiadóban.

Kultürember könyvtárából nem hiányozhat

Horrabin:
Mire tanít a gazdasági földrajz?
tanulmánya.

Ára 40.— lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától az összeg és a portó költség (10 lej) előzetes befizetése mellett.

KEDD, 1

— August
ben a város
emből jele
szerzett ér
városi taná
végén hívja
állítják ösz
kor ezzel e
ki a vál
hogy tizenn
neveket me

— Herzl
don. F. hó
kezdettel re
Barisszia
melyen a
költő emléke
nak is áldo
helyiségét a
előtt dr. Sz
Barisszia r
az ünnepéy
kal emléke
nagy hafo
tartotta m
dr. Herzl T
falános hel
lik Áldás e
fanusit sz
gyászdala
Hermann
magasszár
zsidóság je
Bialikot,
Techezakna

— Házas
Satu-Mare
ismerőséi
kor a Vic
vőjükre. S
Satu-Mare.

— Város
zsálemből
körökben
hogy Petac
sa léptesse
Petach Tik
van és évi
dingre rug
helyiségein
Aviv, Jeru
meg). Ha
Petach Tik
leszina má

— Széke
puffadtság
migrén és
rendkívül
„Ferenc J
a bácsa
a bémirig
keringést
nyebbülést
listák a F
nál, mint
eredmény

— Üzen
nak nevez
lentik: As
mányzója,
dori Car
üzemetet h
től az inn
király, aki
kodik és f
az innuit
ges innui
Kanadába
szívélyes
donna
királyné
mint ann
boldogok
még oly s
borhelyün
hallottuk,
mabb és
mint az
büszké
és külön
ges, viha
juk, hogy
jék és g
nak egy
rodalom

Bial

HIREK

Augusztus végén lesz Jeruzsálemben a városi tanácsválasztások. Jeruzsálemből jelentik: Megbízható forrásból szerzett értesülések szerint a jeruzsálemi városi tanácsot előreláthatólag augusztus végén hívják egybe. A hatóságok most állítják össze a választási listákat. Amikor ezzel elkészültek, közszemlére teszik ki a választásra jogosultak névsorát, hogy tízennégy napon át a kifogásolható neveket megfellebbezhessék.

Herzl és Bialik emlékünnepe Aradon, F. hó 18-án, szerdán este 9 órai kezdettel rendezte meg az aradi Aviva-Barisszia szokásos Herzl-ünnepejét, melyen a nemrég elhunyt nagy zsidó költő emlékének Chajim Nacham Bialiknak is adozott. A Cionista Otthon kert-helyiségét szufolásig megtöltő közönsége előtt dr. Székely László, az aradi Aviva-Barisszia rosríson kávodja nyitotta meg az ünnepét, rövid és kegyeletes szavakkal emlékeztetve meg a zsidóság eme két nagy halottjáról. Utána Haber László tartotta meg az ünnepi emlékbeszédet dr. Herzl Tivadarról és a mozgalom általános helyzetéről, Strasser József Bialik Áldás című versének mély átérzési fanusító szavai után Weisz főkanizsar gyászala következett. Azután Chillewitz Hermann költői gondolatokkal telített, magasszárnyalású beszédben méltatta a zsidóság jelenkori legnagyobb dalnokát, Bialikot. Az ünnepély a Hatikva és a Tehezakna elénekléseivel ért véget.

Házasság. Braun Lily és Léb Ödön Satu-Mare ezúton hívják meg rokonaikat, ismerősöiket folyó hó 29-én d. u. 2 órakor a Victoria éttermében tartandó esküvőjükre. Sürgönycim: Braun Menyhért Satu-Mare, Str. Maramures 4.

Város lesz Petach Tikvából. Jeruzsálemből jelentik: Palesztinai kormánykörökben foglalkoznak azzal a tervvel, hogy Petach Tikva zsidó kolóniát városá léptessék elő. Az 1878-ban alakult Petach Tikvának ma már 16.000 lakosa van és évi költségvetése 25.000 font sterlingre rug. Ez a költségvetés az ország helyiségeinek ötödik helyén áll. (Tel-Aviv, Jeruzsálem, Jaffa és Haifa előzik meg). Ha városi rangsorbba lépne, akkor Petach Tikva lenne Tel-Aviv után Palesztina második tiszta héber városa.

Székelési zavarok, vastagbélhurut, puffadtság, félelemérzés, bódultság, migrén és általános rosszullét esetén a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és a bélszárnak tartalmát gyorsan kiüríti, a bémirigyek működését elénkíti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Gyomor- és bélszárnak listák a Ferenc József vizet úgy férfiaknál, mint nőknél és gyermekeknél teljes eredménnyel alkalmazják.

Üzenet az eskimóknak a „Londonnak nevezett nagytáborból”. Londonból jelentik: Ashley Cooper, a Hudson Bay kormányzója, aki a minap érkezett a labradori Cartwrightba, a következő írásos üzenetet hozta magával V. György királytól az inuit-eskimókhoz: — V. György király, aki az Angol Birodalom feletti uralkodik és felesége, Mary királyné ezt üzeni az inuit népnek: A királyné és én hűséges inuit aliatvalóknak, akik északi Kanadában és Labrador partjain laknak, szívvelyes üdvözlésünket küldjük a Londonnak nevezett nagytáborból. Én és a királyné semminek sem örülünk annyira, mint annak, ha halljuk, hogy aliatvalóink boldogok a birodalom összes részeiben, ha még oly sok napi járóföldre laknak is táborhelyüinktől. Tudjátok meg, gyakran hallottuk, hogy egyetlen nép sem vidámabb és nem tördök többet a családjával, mint az inuit nép. Valamint a szülők büszkék gyermekeikre, úgy a királyné és én különös büszkeséggel gondolkunk hűség, viharezett inuit népünkre. Kívánjuk, hogy minden inuit család gyarapodjék és gyermekeik és unokáik váljanak egyaránt szülőknek és az Angol Birodalomnak becsületére.

Alapítva 1928.

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ orth. zsidó leánynevelő intézetében

Cradea, Str. Ciorogariu (Uri u.) 8. a beiratás megkezdődött. Intézet díj havi 1500 lej. Állandó tanárnői felügyelet! Idegen nyelvek! Zenei kiképzés! Kötőmű referenciák! Prospektus!

Két bánsági földbirtokos lelőtte az adóvégrehajót

Nem akartak adót fizetni, mert a miniszterek ellopják

Lugoj-Lugos, július 23. (Az Uj Kelet tud.) Szokatlan bűntény történt szombaton délután a szörénymegyeyi Färling községben. A bűntényt a sváb nemzetiségű Gaspari Artur és Paly fivérek követték el, akiknek a községben nagykiterjedésű földbirtokuk van. Stefan Gheorghe pénzügyi tisztviselő három eszendőrel kiszállt a földbirtokos testvérekhez, hogy az állami adójukat behajtsák.

A Gaspari fivérek azonban kijelentették, hogy többet nem hajlandók adót fizetni, mert az államnak fizetett adókat a miniszterek ellopják. A tisztviselő és a

esendőrök erőyes szavakkal szólították fel a fivéreket, hogy az adófizetési kötelességeiknek tegyenek eleget. A veszedés közben Gaspari fivérek a házukba menekültek és az egyik ablakon keresztül lövéseket adtak le a pénzügyőrre és a esendőrökre. Az egyik lövés szíven találta Stefan Gheorghet, aki holtan esett össze, a másik lövés pedig Värvaru Ion parasztot sebesítette meg, aki a lármára szaladt ki a házból.

A esendőrség a két sváb gazdát előállította és letartóztatásba helyezte.

Spanyolországban visszaállítják a monarchiát?

A spanyol monarchisták ideiglenes kormányt akarnak alakítani, amely kijelölné Spanyolország új uralkodóját?

Madrid, július 23. Az El Socialista című lap szerint a spanyol monarchisták mozgalmat indítottak a köztársasági rezsim ellen. E mozgalom célja ideiglenes kormányt alakítani San Jurio tábornokkal az élén és e kormány jelölné ki Spanyo-

ország új uralkodóját. Fernando los Rios szocialista vezér kijelentette, hogy a spanyol monarchisták mozgalma megkezdődött, de a spanyol nép őrt áll szabadságjogai mellett.

Ma, kedden új kettős műsor a Royal mozgóban

I. VÁGYAK ÉJSZAKÁJA II. A NAP DALA

Stefan Zweig „Égő titok” c. novellája után. Főszerepben: WILLY FORST

Főszerepben: LAURI VULPI, a világ első tenoristája. Zene Pietro Mascagni

Halálozás. Máramarosszigetéről jelentik tudósítónk: Az elmúlt kedden hosszszas szenvedés után 66 éves korában meghalt Fisch Lázárné, a közbecsülésben álló kereskedő nemeslelkű felesége. Az elhunyt részvett minden jótékony zsidó megmentésében és igaz zsidó szívének minden meglevél támogatója a szerencsétlen, elesett máramarosi zsidókat. Temetése kedden ment végbe a sziget zsidó társadalom osztatlan részvéte mellett. Az elhunytban dr. Fisch Mór szigeti orvos, valamint Fisch Izsák és Fisch Ernő szigeti kereskedők édesanyját gyászolják. A gyászoló család íránt városszerte óriási részvét nyilvánult meg.

A tudomány legújabb megállapítása szerint a hygénikus életmód nem elegendő egészségünk megtartására. A vér közvetlen regenerálása szükséges, amennyiben az öregség kellemetlen jelé az érelmeszesedés korai fellépését el akarjuk kerülni. Az egyetlen szer, amely a vér fiatalos tevékenységét, a test ellenálló képességét és a szellem rugékonyságát visszaadja az URODONAL. Az URODONAL eltávolít minden tisztatlanságot a vérből és vesébből.

Pizsamát, inget

jót ölesón, méret után, csak a készítőnél vehet. Vidékre minát küldünk

WOJA Cluj Reg. Ferdinand 65

Röhm és a zsidók. Párizsból jelentik: Max Karl Hohenlohe herceg a Pariser Tageblatt hasábjain visszaemlékezéseket közöl Hitler vezérkari főnökéről és a kormány későbbi tagjáról, Röhmről, akit Hitler parancsára lelőttek. 1931 végén történt, hogy politikusok társaságában a herceg szóvá tette a zsidókérdést. Röhm ekkor halkán ezt mondta: „Szívesen engedem megvesztegetni magam zsidóktól. De ez nem jelenti azt, hogy adott esetben ne állítsam a falhoz. Előtte azonban felvetem azt a németet, aki a zsidó és közöttöm közvetített”. A kereszténységről szólva így nyilatkozott: „A kereszténység eljutoit létezésének harmadik évezredéhez és ezzel kélte magát. Különbösen is a kereszténység már régota degenerálódott. Nincs megváltásra szükségünk, mert Hitler Adolf személyében új megváltónk támadt”.

Rónaszék (Costiui) gyógyfürdőn 40 százalékos kedvezményt kapnak az Uj Kelet előfizetői

Az Uj Kelet kiadóhivatala és a máramarosi Astra között a napokban megállapodás jött létre, melynek értelmében az Uj Kelet előfizetői Rónaszék (Costiui) gyógyfürdőn kivételesen kedvezményben részesülnek. A megállapodás értelmében az Uj Kelet előfizetői az összes fürdőjegyek árából 40 százalékos kedvezményt kapnak. A CFR 50 százalékos kedvezményt ad a rónaszéki nyaralóknak. Az ellátás hihetetlenül olcsó, ugyszintén a lakások. A fürdőn orth. kóser vendéglő is van. Az Uj Kelet előfizetői a rónaszéki kedvezmények miatt forduljanak Schön Dezsőhöz, lapunk máramarosszigeti megbízottjához.

Lord Rothermere és sajtója eliteli Mosley antiszemita mozgalmat. Londonból jelentik: Lord Rothermere, az angol „Najsáckirály”, aki Sir Oswald Mosleyt, az Imperial Fascists mozgalom megalapítóját és politikai pártját messzesemenően támogatta, utabban teljesen megvont tőle minden támogatást. A Daily Mail közli a Mosley és Rothermere közötti levélváltást, amelyből kiderül, hogy Rothermere több személyes érintkezés és tanácskozás alkalmával felszólította a fasiszta vezért, hogy programján változtasson és különösen a zsidókkal szemben való politikáját szüntesse be. Mosley azonban a lord kívánásait kereken visszautasította. Lord Rothermere egyik leutóbbi cikkében kijelentette, hogy sohasem gondolt arra, hogy egy fasiszta mozgalom valaha is sikereket érhet el Angliában. Mosleyt csak azért támogatta, mert tőle a konzervatív front megerősítését remélte.

Libanon lakossága zsidó bevándorlást követel. Beyruthból jelentik: A Beyruthban megjelenő Aleam Alashraif c. arab ujság írja: Ha Libanon lakói az uccán, kávéházban, vagy az üzletekben zsidóval kerülnek szembe az első kérdésük a következő: „Miért nem jönnek a zsidók a Libanonra?” Az ujság hozzátesszi, hogy bizonyos libanoni gazdasági körök, elsősorban kereskedők aláírásokat gyűjtönek egy memorandumra, amelyben a német zsidók Szíriába és a Libanonra való szabad bevándorlását követelik, mert etől a bevándorlástól az ország gazdasági fellendülését remélik. A memorandumot átadják a francia főkormányzóknak.

Két háborús kísérlet-naszád az Egei-tenger kék vize alatt. Athénből jelentik: Egy görög tengerészeti repülőgép, amelyről a Kefalida szigetcsoport fölött fényképfelvételek készítek. Argostolion magasságában a tenger fenekén két tengeralattjáró naszádot fedezett fel. Vilószinűnek látszik, hogy német tengeralattjárók, amelyek a világháború idején üldözés előtt a víz alá buktak és többet nem került felzárni. A fényképfelvételek alapján meg fogják vizsgálni, hogy ki lehet-e emelni a tengeralattjáró naszádokat.

Wilson kapitány tragédiája 7500 méter magasságban. Londonból jelentik: Wilson Mór angol repülőgép, aki — mint a minap megírtuk — egyedül akart felmászni a Mount Everestre, aigbanem életével fizetett vakmerő vállalkozásáért. A kísérletében volt teherhordók vállomása szerint Wilson mintegy hétézer méter magasságban vált el tőlük és egyedül indult neki a hegy megmászásának. Felszerelése mindössze három kenyérből, egy könnyű köpenyből és két konzerv dobozból állott. A teherhordók egy hónapig vártak ugyan azon a helyen Wilson visszatérésére. Wilson a Buttledge-expedíció múlt évi táborhelyéről indult el. Amikor Wilson egy hónap múlva sem jelentkezett, a teherhordók visszatértek. Wilson mintegy 7500 méter magasságban vesztette életét, mert éppen ebben a magasságban gyakoriak a borzalmas hóviharok. Azonkívül itt nagyon sok mély szakadéka van a hegyeknek.

Bialik gyászünnepe július 26-án csütörtök este 9 órakor az Unitárius Kollégiumban

megrendelhető a kollégiumtól az összeg (le) előzetes beérkezéssel.

